

HACI BEKTAŞ VELİ İLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALAR YÖNELİK BİBLİYOMETRİK BİR İNCELEME

A BIBLIOMETRIC REVIEW OF THE STUDIES ON HACI
BEKTASH VELİ

FATMA SÜREYYA KURTOĞLU*

Sorumlu Yazar

Öz

Hacı Bektaş Velî, düşünce dünyası Hoca Ahmet Yesevî tarafından oluşturulan Türk tasavvuf geleneğine dayanan, fikir ve eserleriyle Türk ve dünya toplumlarının aydınlanmasına katkılar sunmuş önemli bir tasavvuf büyüğüdür. Hacı Bektaş Velî'nin insanlığa bu hizmeti dolayısıyla çok farklı bilim dalları tarafından birçok çalışmaya konu edinildiği bilinmektedir. Yüzyıllar geçse de Hünkâr'ın öğütlerinin, yaşam tarzının ve eserlerinin etkisinin çağımızda da güncelliğini koruduğunu söylemek yanlış olmaz. Dolayısıyla bu zamana kadar Hünkâr hakkında yapılan çalışmaların genel bir fotoğrafını görmek onunla ilgili yapılacak daha sonraki çalışmalara fikir vermesi açısından önemli görülebilir. Bu bağlamda çalışmanın amacı Hacı Bektaş Velî hakkında yazılan makalelerin bibliyometrik yönlerini analiz etmektir. Çalışmada Web of Science ve Scopus veri tabanlarından toplanan veri setini incelemek için R-Studio aracı kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre Hacı Bektaş Velî konusundaki çalışmaların seyri 2009 yılında en yüksek seviyeye ulaşmış sonradan durağanlaşmışsa da son yıllarda tekrar yükselme eğilimindedir. "Hacı Bektaş Velî" anahtar kelimesinin ilk kez yer aldığı 5 makale 2008 yılında yayımlanmıştır. Hacı Bektaş Velî konusunda daha çok eğitim araştırmaları ve diğer inanç sistemleri ile Hacı Bektaş Velî'nin görüşlerinin ilişkilendirildiği çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Bu konuda en üretken ülkeler Türkiye, ABD, Azerbaycan, İran ve Kuzey Makedonya'dır. Hacı Bektaş Velî hakkında yazılan makalelerin Hacı Bektaş Velî, Bektaşizm, Bektaşî, Alevizm, Sufizm gibi konulara daha fazla dikkat çektiği tespit edilmiştir. Sınırlılıklar değiştirilerek yapılacak benzer araştırmaların Hacı Bektaş Velî konusunu incelemek isteyen araştırmacılara genel bir bakış açısı sunması düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hacı Bektaş Velî, Bibliyometrik analiz, R-Studio

Abstract

Hacı Bektaş Velî is an important Sufi elder whose world of thought is based on the Turkish Sufi tradition created by Hodja Ahmet Yesevî and who has contributed to the enlightenment of Turkish and world societies with his ideas and works. It is known that Hacı Bektaş Velî has been the subject of many studies by many different branches of science due to this service to humanity. Although centuries have passed, it would not be wrong to say that the influence of Hünkâr's advice, lifestyle and works remain relevant in our age. Therefore, it may be considered important to see a general picture of the studies on Hünkâr in order to give an idea for future

Araştırma Makalesi / Künye: KURTOĞLU, Fatma Süreyya. "Hacı Bektaş Velî ile İlgili Yapılan Çalışmalara Yönelik Bibliyometrik Bir İnceleme". Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi, 113 (Mart 2025), s. 45-61. <https://doi.org/10.60163/tkhcbva.1624212>

* Doç. Dr. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yabancılar Türkçe Öğretimi ABD, Ankara, Türkiye, E-mail: fatma.kurtoglu@hbv.edu.tr; ORCID: 0000-0002-2914-4193.

studies on him. In this context, the aim of this study is to analyze the bibliometric aspects of journal publications on Hacı Bektaş Velî. R-Studio tool was used to analyze the dataset collected from Web of Science and Scopus databases. According to the results of the research, the course of studies on Hacı Bektaş Velî reached its highest level in 2009 and then stagnated, but it has tended to increase again in recent years. The first 5 articles with the keyword “Hacı Bektaş Velî” were published in 2008. It is seen that studies on Hacı Bektaş Velî are mostly related to educational research and other belief systems and Hacı Bektaş Velî’s views. The most productive countries in this field are Turkey, USA, Azerbaijan, Iran and North Macedonia. It has been determined that the articles written about Hacı Bektaş Velî draw more attention to issues such as Hacı Bektaş Velî, Bektaşizm, Bektaşî, Alevism, Sufism. It is thought that similar studies to be conducted by changing the limitations will provide a general perspective to researchers who want to examine the subject of Hacı Bektaş Velî.

Key Words: Hacı Bektaş Velî, Bibliometric analysis, R-Studio

1. Giriş

Bütün dünyada toplulukları bir arada tutan, onları bir şuur etrafında toplayan şahsiyetler vardır. Bunlar yapmış oldukları işler, ortaya koydukları eser ve görüşleriyle toplumlarının millî ve manevî kimliğinin inşasına katkılar sunmaktadırlar. Türk milleti, bu bağlamda değerlendirilebilecek Hoca Ahmed Yesevî, Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî, Hacı Bayram Velî, Ahi Evran, Yunus Emre gibi son derece önemli pek çok isme sahiptir.

Hacı Bektaş Velî, düşünce dünyası Pir-i Türkistan Hoca Ahmet Yesevî tarafından oluşturulan Türk tasavvuf geleneğine dayanan, fikir ve eserleriyle özelde kendi tasavvuf görüşü etrafında birleşen müritlerinin genelde ise Türk toplumunun aydınlanmasına katkılar sunmuş önemli bir tasavvuf büyüğüdür.

Diğer pek çok tasavvufî isimde olduğu gibi tarihî kaynaklarda Hacı Bektaş Velî’nin ailesi, çocukluğu ve yetişmesi ile ilgili bilgiler bulunmamaktadır. Onun hakkında bilinenler, menkıbevi hayat hikâyesi olan *Velâyetnâme* ile Elvan Çelebi’nin *Menâkıbu’l-Kudsiyye fî Menâsibi’l-Ünsiyye* ve Ahmed Eflâkî’nin *Menâkıbu’l-ârifin* adlı eserlerinden elde edilen bilgilerden ibarettir (Ocak, 1996: 455). 1207-1270 yılları arasında yaşadığı bilinen Hacı Bektaş Velî, Horasan’ın Nişabur şehrinde doğmuş, orada yetişmiş, daha sonra Anadolu’ya gelmiştir. Arapça bilmesi, İslâmî ana kaynaklara vukufiyeti, Anadolu ve Anadolu dışına taşan tesirleri onun ciddi bir eğitim aldığıın işaretleridir (Duran, 2014).

“Bektaşilik, kökleri, tarihi bir vakta olarak, Türklerin İslamiyet’i tanımaya başladıkları dönemlere kadar uzanan belli siyasi, tarihi, coğrafi, içtimai, iktisadi ve kültürel şartların tedricen oluşturduğu bir İslami inanç ve kültür olgusudur. Türklerin İslam’a bakış ve onu anlayış, yorumlayış ve yaşayışlarına dair ilk izlerin kümelendiği bir inceleme alanıdır.” (Fırlı, 2006: 254). “Hacı Bektaş-ı Velî’nin tasavvuf düşüncesi, yaşadığı çevre icabı, hiç şüphesiz İslam fihhının sıkı kurallarıyla sınırlandırılan Ortodoks bir anlayış değil, Horasan Melâmetiyyesi’nin kuru zühhd (asetizm) karşısı cezbeci (ekstatik) karakterini yansıtan bir düşüncedydi. Bundan da öte, bu İslâm anlayışı, İslâm süflüğünün yapısından kaynaklanan geniş bir hoşgörüyeye dayanan, mühtedileri birdenbire eski kültür çevrelerinden koparmadan, bu kültürden gelen eski inançlarını da kendi içerisinde değerlendiren bağdaştırmacı (senkretik), yeni bir İslâm anlayışıydı.” (Ocak, 2002: 656). Bu özelliklerinin yanı sıra devletin XVI. yüzyıldan itibaren resmen tanıdığı, sünnî olmayan tek tarikat olması sebebiyle Bektaşilik, Türk ve yabancı araştırmacıların en çok ilgisini çeken ve en çok araştırılan tarikat olmuştur (Ocak, 1992: 373).

Hacı Bektaş Veli'nin dinî ve tasavvufî muhtevalı pek çok eseri vardır. Bunların en tanınmış *Makâlât*'tir. Aslı Arapça olan ve tasavvufî konularda yazılmış müstakil risalelerden oluşan eser, klasik tertibe uygun olarak besmele, Allah'a hamd, Peygamber'e salavat ile başlamaktadır. Eserde çeşitli konuları ele alan on bir bölüm bulunmaktadır. Tasavvufî düşüncelerini yaymak, hayat ve kâinat hakkındaki telakkilerini geniş kitlelere aktarmak amacıyla uygun olarak didaktik ve akıcı bir üslupla kaleme alınan eserde zor anlaşılacak konular, sohbet havasında ve somut örneklerle daha anlaşılır hâle getirilmiştir. İslam itikat, ibadet ve ahlakına ait hususlar ayet ve hadislerle desteklenerek ferdî ve içtimai ahlaka ait unsurlar ortaya konulmuştur. Pek çok dinî ve tasavvufî meselenin oldukça geniş biçimde ele alındığı bu eserin en önemli özelliği, Hacı Bektaş'ın fikirlerinin tespitinde kullanılacak asıl kaynak hüviyeti taşıyor olmasıdır (Duran, 2014).

Bir başka eseri *Besmele Tefsiri*'nde ise besmelenin faziletleri anlatılmaktadır. Bu eserde Yaratıcı'nın Allah, Rahmân ve Rahîm adları üzerinde durularak her işe "Besmele" ile başlamanın fazilet ve yararlarından bahsedilmiş, Allah'ın lütfu, ihsanı, bağışlayıcılığı ve cömertliği gibi konular, insanlar arası ilişkilerde de aynı temalar üzerine oturtulmuştur (Duran, 2010: 205-207).

Fatiha Tefsiri'nde Fatiha Suresi, kelime kelime açıklanmış, Fatiha okumanın fayda ve faziletleri çeşitli ayet ve kıssalarla desteklenerek yorumlanmıştır (Altınok, 2010a: 171).

Makâlât-ı Gaybiyye ve Kelimât-ı Ayniyye, didaktik bir üslupla ve soru cevap şeklinde Farsça olarak kaleme alınmıştır. Diğer eserlerinde olduğu gibi insanın kendini arındırması, dervişin yapması gerekenler, Allah'a ulaşmanın yolları, veliliğin hâlleri, nefsin makamları gibi çeşitli dinî ve tasavvufî meseleler ayet, hadis ve Abdulkadir Geylanî, Ahmed Yesevî, Tüsterî, Kuşeyrî gibi tasavvuf büyüklerinin sözleriyle izah edilmiştir (Duran, 2014).

Farsça kaleme alınan *Kitâbu'l-Fevâid*'i ise dinî ve tasavvufî konuların ele alındığı didaktik bir eserdir. *Makâlât*'la olan benzerliği dolayısıyla Hacı Bektaş Veli'ye ait olduğu kabul edilen eser (Altınok, 2010b), Coşan'a göre yapılan muhtelif ilave ve tahriflerle aslı hüviyetinden uzaklaşmıştır (1986: XL).

Hacı Bektaş Veli, eserleri ve düşünce dünyasıyla ilgili pek çok araştırma kaleme alınmıştır. Bunlardan Duran (1995), Özcan (2001), Şahin (2007), Salman (2012), Kardaş (2016) ve Kurum (2021)'un doktora; DüNDAR (2002), Aka (2003), Çalışkan (2005), Aslan (2007), Bozkurt (2008), Macit (2012), Çukurluoğ (2018), Yıldızhan (2018). İncel (2019), Şahin (2019), Kurtoğlu (2021), Karagöz (2021), Şahin (2023), Yazar (2022) ve Ulusoy (2024)'un yüksek lisans tezleri bu konudaki belli başlı çalışmalardandır.

Bunların dışında Coşan (1986), Noyan (1986), Gölpinarlı (1995), Ocak (1997), Güzel (2002), Aytaş ve Yılmaz (2004), Duran (2007), Duran ve Gümüslüoğlu (2010), Aytaş, Özkan, Duran, Bankır ve Altınok (2010), Altınok (2010a), Altınok (2010b), Kurtoğlu (2015)'nin Hacı Bektaş Veli'yi konu eden çalışmaları da dikkat çekmektedir.

Genel olarak Bektaşilik düşüncesi ile Bektaşiliğin Türk kültürü ve tasavvuf geleneğindeki yerini konu alan çalışmalar da mevcuttur. Bunlardan bilhassa Atalay (2018), Eröz (1977), Öztürk (1990), Ocak (1980;1981;1983), Fıglalı (2006) ve Coşan (2019) Hacı Bektaş Veli ve Bektaşilik araştırmalarında en çok başvurulan kaynaklar arasındadır.¹

¹ Hacı Bektaş Veli ile ilgili 2010 yılına kadar yapılan yayınlar için bk. (Çimenli, 2010).

Bu araştırmada yukarıda da değinilmiş olan araştırmalardan farklı olarak herhangi bir kategori sınırlaması yapmadan Hacı Bektaş Velî ile ilgili makaleler üzerine bibliyometrik analiz gerçekleştirilmiştir. WoS ve Scopus veri tabanlarında yer alan ve WoS veri tabanında topic sekmesinde; Scopus veri tabanında ise makale başlığı, özet ve anahtar kelimeler içerisinde Hacı Bektaş Velî geçen araştırmalara odaklanılmıştır. Böylelikle bu çalışmada Hacı Bektaş Velî literatürü ile ilgili genel bir perspektif ortaya koymak amaçlanmıştır. Diğer bir ifadeyle çalışmada literatürdeki ana odak noktası Hacı Bektaş Velî olan farklı bilim dallarında yer alan çalışmalara ulaşmak hedeflenerek bundan sonra Hacı Bektaş Velî ile ilgili yapılacak çalışmalara farklı bir bakış açısı sunmak hedeflenmiştir. Bu bağlamda ilgili konu alanını bütüncül bir Şekilde incelemek için çalışma aşağıdaki sorulara cevap vermeyi amaçlamaktadır:

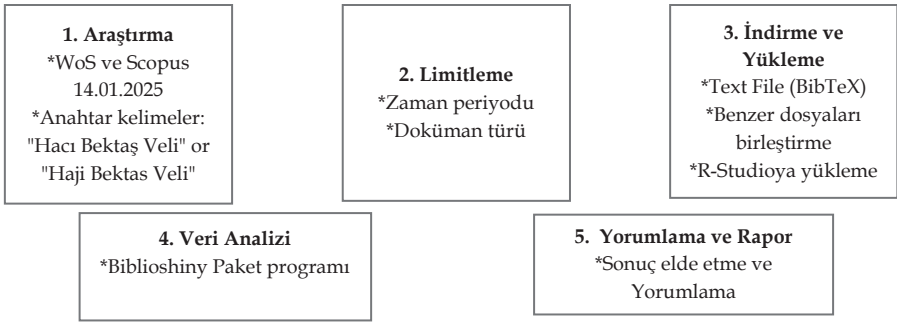
1. Hacı Bektaş Velî ile ilgili yayınlanan makalelerin yıllara göre dağılımı nasıldır?
2. Hacı Bektaş Velî'ye en çok ilgi duyan araştırmacılar kimlerdir?
3. Hacı Bektaş Velî konusunda en üretken ülkeler hangileridir?
4. Hacı Bektaş Velî ile ilgili en çok ilgi gören makaleler hangileridir?
5. Hacı Bektaş Velî konusuyla ilgili en çok makale yayımlanan dergiler hangileridir?
6. Hacı Bektaş Velî ile ilgili yayımlanan makalelerde en çok kullanılan anahtar kelimeler hangileridir?

2. Yöntem

Bu araştırma Web of Science (WoS) ve Scopus veri tabanlarında yer alan da Hacı Bektaş Velî ile ilgili makalelerin bibliyometrik analiz yöntemine uygun olarak incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Literatüre dayalı yapılan açıklamalara bakıldığında bir araştırma alanına ilişkin yapılan *alışmaların* farklılaşması ve artışıyla birlikte bilimsel *ıktuların* yeni eğilimler oluşturduğu ifade edilmektedir. Ortaya *ıkan* bu eğilimler farklı istatistiksel analizler yardımıyla belirlenebilmektedir. Bibliyometrik analiz de bu analizlerden biri olarak bilinmektedir. Bu analiz yöntemi, belirlenmiş bir konuda gerçekleştirilen *alışmaları* araştırmacının/araştırmacıların ihtiyaç duyduğu parametreler (yıllara göre araştırma *üretim* grafiği, etkili yazarlar ve kurumlar, yazarların iř birliği ve atıf ağı vb.) dahilinde ortaya koyan geniş *aplı* istatistikleri içermektedir (Aria & Cuccurullo, 2017; McBurney & Novak, 2002). Bu bağlamda *alışmada*, WoS ve Scopus veri tabanlarında yer alan ve WoS veri tabanında konu, Scopus veri tabanında ise makale başlığı, *özet* ve anahtar kelimeler içerisinde Hacı Bektaş Velî geçen dergi makaleleri analiz edilmiştir.

2.1. Veri toplama süreci

Bibliyometrik analize konu olan çalışmalarda genelde belirlenen konu alanı ile ilgili yeterli sayıya ulaşmış çeşitli çalışmalardan (makale, kitap, bildiri ve tez) oluşan yayın türlerinden meydana gelen veri seti incelenerek (Ellegaard & Wallin, 2015) işlem gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda araştırmamızda WoS ve Scopus veri tabanlarındaki dergi makaleleri incelenmiştir. Araştırmadaki veri setine erişimin sınırları Şekil 1'deki görselde yer almaktadır.

Şekil 1. Veri Toplama Süreci

Çalışmada günümüzde görece en çok takip edilen veri tabanları olan WoS ve Scopus'ta yer alan yayınlar değerlendirilmiştir. Bu bağlamda ilk olarak araştırmanın amacı doğrultusunda “Hacı Bektash Veli” or “Hacı Bektas Veli” or “Hacı Bektas Veli” anahtar kelimesi WoS'ta taranmıştır. Bu taramada Bu taramada anahtar kelime ve özet gibi kriterleri göz önünde bulundurularak ve aranan kelime/kelime gruplarının ilişkili olduğu çalışmaların kapsamı düşünülerek. “topic” seçeneği tercih edilmiş ve 53 adet çalışmaya ulaşılmıştır. Daha sonra Scopus veri tabanında “article title, abstract, keywords” içerisinde “Hacı Bektash Veli” or “Hacı Bektas Veli” or “Hacı Bektas Veli” yazılarak tarama yapılmıştır. Bu tarama da ise 146 çalışmaya ulaşılmıştır. Her iki veri tabanından ilk taramada 199 çalışma elde edilmiştir. İlgili çalışmalara ulaşırken, veri setindeki yayınlarda yayın türü, -ciddi akademik yayın süreçlerinden geçtiklerini düşündüğümüz- “article (WoS ve Scopus)” ve “review (Scopus)” olarak sınırlandırılmış ve bu sınırlama sonrasında WoS veri tabanında 51, Scopus veri tabanında 128 çalışmaya ulaşılmıştır. Daha sonra, WoS ve Scopus veri tabanlarında Hacı Bektaş Veli'nin bir çalışmada ilk kez kullanımının 2008 yılında gerçekleştiği tespit edilmiş ve çalışmada zaman aralığının başlangıç tarihi olarak 2008 yılı sınır olarak kabul edilmiştir. Verilerin indirildiği tarih 14.01.2025'dir. Dolayısıyla veri setine bu tarihe kadar olan yayımlanmış çalışmalar (2008-2024) dahil edilmiştir. Bu sınırlandırmalar sonrasında elde edilen veri setleri “BibTeX” file dosyası şeklinde bilgisayar ortamına kaydedilmiştir. Bu kaydetme sonrasında her iki veri tabanından elde edilen 179 adet çalışmaya ait veriler R yazılımında geliştirilen bir kod yardımıyla birleştirilerek mükerrer çalışmalar ayıklanmıştır. Bu ayıklama işlemi sonucunda mükerrer 67 adet çalışma elenerek WoS ve Scopus veri tabanlarından indirilmiş mükerrer olmayan Hacı Bektaş Veli ile ilgili nihai 112 çalışma üzerinden analizler gerçekleştirilmiştir.

2.2. Verilerin analizi

Elde edilen verilerin analizi için R istatistik programının altyapısı ile uyumlu çalışan R-Studio programından faydalanılmıştır. R programlama dili kullanıcılarına farklı seçenekler sunan açık kaynak kodludur. Bu durum onun sürekli güncellenmesine imkan tanımaktadır. Programın kullanıcıları <https://cran.r-project.org/> web sitesinde araştırmacılara sunulan paketlerden faydalanabilmektedir. Bu çalışmada ise veriler, sunulan paketlerden biri olan bibliometrix paketinden (University of Naples Federico II'den Massimo Aria ve Corrado Cuccurullo'nun işbirliği ile geliştirilen) faydalanılarak analiz edilmiştir. R-Studio'ya eklenen “bibliometrix” paketi aktif edilerek WoS ve

Scopus'tan indirilen ve R yazılımında geliştirilen bir kod yardımıyla birleştirilen “BibTeX” dosyası bu arayüze eklenmiştir. Ekleme işleminden sonra bibliometrix paketinin sunduğu yıllara göre üretkenlik grafiği, en ilgili araştırmacılar, ülkeler, Hacı Bektaş Velî'ye yönelik alanyazındaki trendler, anahtar kelime analizi gibi analiz türlerinden yararlanılarak elde edilen nicel veriler ve grafikler yorumlanmış, neticede Hacı Bektaş Velî ile ilgili makalelerin genel çerçevesi ve eğilimi belirlenmiştir.

3. Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde incelenen veri setinde Hacı Bektaş Velî'yi konu edinen makale *çalışmalarına* dair elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Aşağıdaki tabloda Hacı Bektaş Velî'yi konu edinmiş dergi makalelerine ilişkin temel bilgiler sunulmuştur.

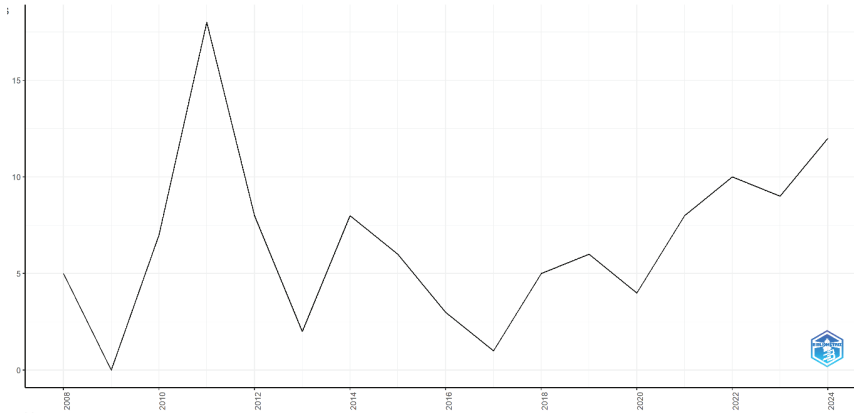
Tablo 1. Ana Bilgiler

Zaman aralığı	2008:2024
Belgeler	112
Yazarlar	124
Tek yazarlı çalışma	84
Makale	102
Derleme	10

Tablo 1'deki bilgilere göre 14 Ocak 2025 tarihinde erişilen veri setine göre WoS ve Scopus veri tabanlarında “Hacı Bektash Velî” or “Hacı Bektaş Velî” or “Hacı Bektaş Velî” anahtar kelimesi ilk kez 2008'de bir yazar tarafından kullanılmıştır. Her iki veri tabanında bu anahtar kelimeler ile gerçekleştirilen 112 makale (10 review) yayımlanmıştır. On altı yıllık bir süre içerisinde toplamda 124 farklı yazar Hacı Bektaş Velî üzerine çalışma gerçekleştirmiştir. Yukarıda yer alan tablo incelendiğinde yazarların çoğunun (f=84) araştırmalarını tek başlarına gerçekleştirdikleri görülmektedir.

Aşağıda yer alan Şekil 2'de WoS ve Scopus veri tabanlarında Hacı Bektaş Velî konulu makalelere yönelik bilimsel üretim grafiği yer almaktadır.

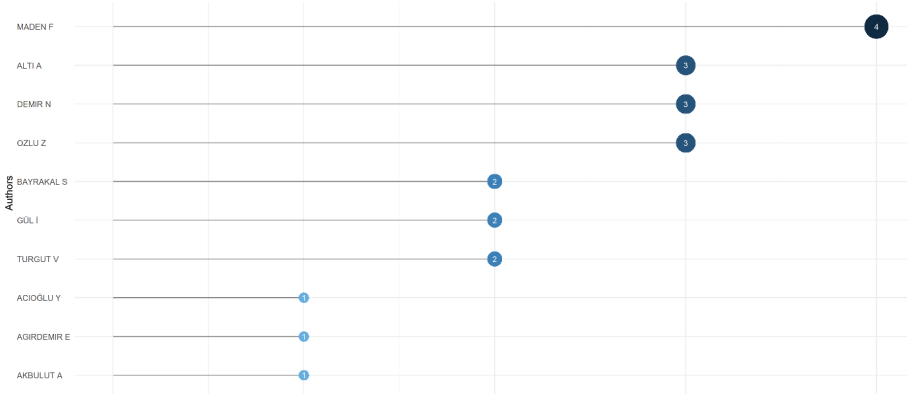
Şekil 2. Yıllık Bilimsel Üretim Grafiği

Yukarıda yer alan Şekil 2 incelendiğinde Hacı Bektaş Velî araştırmalarında makale çalışmasının ilk defa 2008 yılında başladığı görülmektedir. Farklı zaman dilimleri incelendiğinde genelde yayımlanan eserlerin yıllara bağlı olarak değişkenlik arz ettiği görülse de 2009 yılından sonra eser sayısının tepe noktasına ulaştığı görülmektedir. Bu durum 2009 yılının Hacı Bektaş Velî'nin doğumunun 800. yılı anısına UNESCO tarafından “Hacı Bektaş Velî Yılı” olarak ilan edilmesinden kaynaklanmış olabilir. Öte yandan Hacı Bektaş Velî ile ilgili makale üretiminde son yıllarda dalgalanmalar olsa da ilgili alandaki çalışmaların son bir kaç yıldır yeniden bir ivme kazandığı söylenebilir.

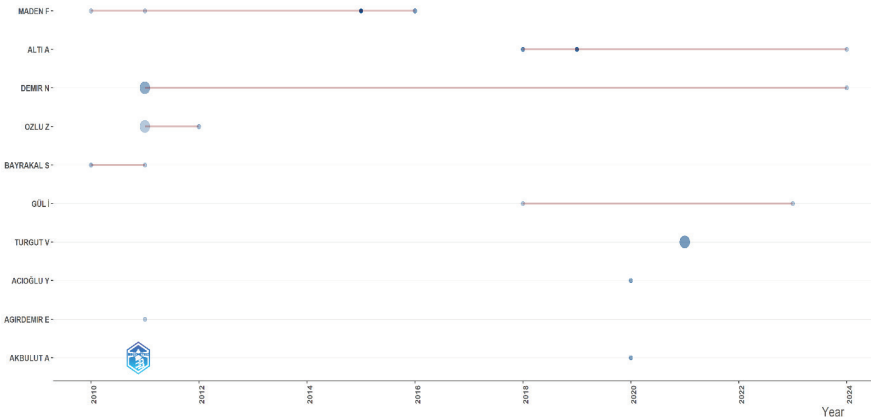
Aşağıda yer alan Şekil 3’de WoS ve Scopus veri tabanlarında Hacı Bektaş Velî konusuna ilgi duyan ilk 10 araştırmacı ve konuyla ilgili makale yazmaya başladıkları yıl ve ürettikleri makale sayıları yer almaktadır.

Şekil 3. En ilgili yazarlar

Şekil 3’te yer alan bilgilere göre Maden, F.’nin 4 makaleyle Hacı Bektaş Velî’ye ilişkin en ilgili yazar olduğu görülmektedir. Onu Altı, A., Demir, N. ve Özlü Z. takip etmektedirler. Diğer araştırmacıların ise bu yazarlara yakın sayıda makale ürettikleri görülmektedir. Hacı Bektaş Velî ile ilgilenen ilk 10 araştırmacının yayına başlama yılları ve atıf patlama değerleri Şekil 4’de yer almaktadır.

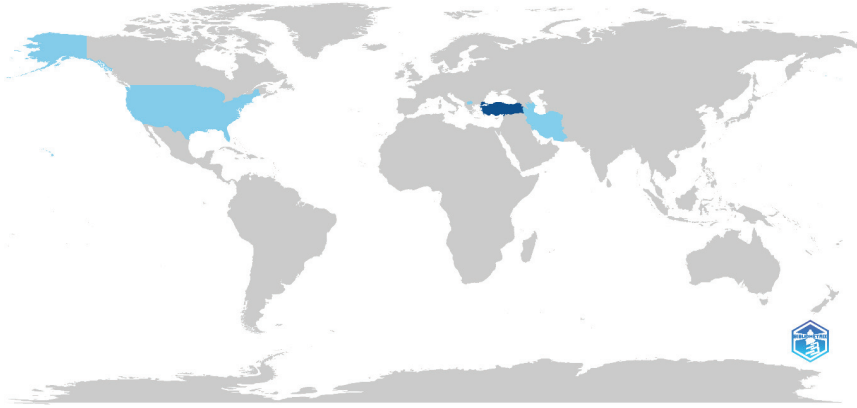
Şekil 4. Yazarların zaman içinde üretimleri

Şekil 4'te yer alan bilgilere göre makale sayısında birinci sırada olan Maden, F.'nin WoS ve Scopusla sınırlı olmak üzere Hacı Bektaş Velî üzerine ilk makalesini 2010'da yazdığı görülmektedir. Bu yazar 2016 yılına kadar 4 makale üretmiş ve daha sonraki yıllarda konuyla ilgili makale üretmemiştir. İlk 10 araştırmacı içerisinde bu konuyla son yıllara kadar ilgili olduğu görülen yazarlardan birisi Demir, N.'dir. Konuyla ilgili ilk eserini 2011 yılında yazmış olan yazarın 2024 yılında yayınlanmış eseri de vardır. Yazarlar arasında yer alan Altı, A. da konuyla ilgili ilk eserini 2018 yılında yayımlamıştır. Yazarın son yıllarda da bu konuyla ilgili yayınlanmış eseri bulunmaktadır. Bunun yanında yukarıda yer alan Şekil 4'teki noktaların büyüklüğü makale sayısı ile ilgili iken renk koyuluğu ise makaleye gelen atıf değeri hakkında ipucu vermektedir. Diğer yandan görsel incelendiğinde yıl başına en fazla makale yazan araştırmacının Maden, F. olduğu görülmektedir. Ancak Maden, F.'nin, 2015 yılında yazmış olduğu “Yeniçerilik-Bektaşilik İlişkileri ve Yeniçeri İsyanlarında Bektaşiler” (Maden, 2015) 2022) adlı çalışmanın alanda ilgi gören çalışma olduğu söylenebilir. Çalışma Yeniçerilik-Bektaşilik ilişkilerinin nasıl başladığını ve gelişme gösterdiğini tespit eden ve daha sonra Yeniçeri isyanlarında Bektaşilerin aldıkları tutumu inceleyen bir araştırma olarak karşımıza çıkmaktadır.

Aşağıda yer alan Şekil 5'te WoS ve Scopus veri tabanlarında Hacı Bektaş Velî üzerine yazılan makalelerin ülkelere göre bilimsel üretim haritasına yer verilmiştir.

Şekil 5. Ülkelere göre bilimsel üretim

Şekil 5'te yer alan bilimsel üretim haritasına bakıldığında buradaki gri rengin WoS ve Scopus veri tabanlarında Hacı Bektaş Velî ile ilgili herhangi bir makale üretiminin yapılmadığını belirttiği görülmektedir. Açık mavi renkli ülkeler Hacı Bektaş Velî ile ilgili makale üretiminin olduğunu, koyu mavi renkli ülkelerde ise bu konuyla ilgili bilimsel üretimin diğer ülkelere göre daha çok yapıldığını göstermektedir. 14 Ocak 2025 tarihi itibarıyla Hacı Bektaş Velî ile ilgili makalelerinin en fazla üretildiği ilk 10 ülke sırasıyla Türkiye (f=146), ABD (f=4), Azerbaycan (f=2), İran (f=1) ve Kuzey Makedonya (f=1) olmuştur. Bu bilgi, yukarıda sayılan ülkelerde, diğer ülkelere göre Hacı Bektaş Velî'nin daha fazla önem verildiğinin göstergesi sayılabilir.

Aşağıda yer alan Tablo 2'de Hacı Bektaş Velî makalelerinde en fazla referans alınan çalışmaların hangi ülkelere gerçekleştirildiğine yönelik bilgiler yer almaktadır.

Tablo 2. *En fazla alıntı yapılan ülkeler*

Ülke	Toplam atıf	Ortalama makale atfı
Türkiye	74	0,80
Azerbaycan	0	0.00
İran	0	0.00
Makedonya	0	0.00
ABD	0	0.00

Tablo 2’de yer alan bilgilere göre Hacı Bektaş Velî ile ilgili en fazla referans alınan makalelerin gerçekleştirildiği ülke Türkiye’dir. Diğer ülkelerin bilimsel üretimde ilk 10 ülke içerisinde yer almalarına rağmen alıntı sayılarında söz sahibi olmadıkları görülmektedir. Bu durum sözü edilen ülkelerdeki Hacı Bektaş Velî üzerine üretilen makalelerin alıntılanmadığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Aşağıda yer alan Tablo 3’te WoS ve Scopus verilerine göre Hacı Bektaş Velî ile ilgili yazılan bilimsel makalelerin toplam alıntı sayıları yer almaktadır.

Tablo 3. *En çok atıf alan makaleler*

Yazar ve Çalışması	Toplam atıf
SOILEAU M, 2014, WELT ISLAM	7
TAŞĞIN A, 2019, TÜRK KÜLTÜRÜ VE HACI BEKTAS VELİ ARŞ. DERGİSİ	7
MADEN F, 2015, TÜRK KÜLTÜRÜ VE HACI BEKTAS VELİ ARŞ. DERGİSİ	6
ÖZLÜ Z, 2015, BELLETEN	5
KOKSAL M, 2021, TÜRK KÜLTÜRÜ VE HACI BEKTAS VELİ ARŞ. DERGİSİ	4
KIZILKAYA O, 2019, TÜRK KÜLTÜRÜ VE HACI BEKTAS VELİ ARŞ. DERGİSİ	4
AYHAN G, 2014, TÜRK KÜLTÜRÜ VE HACI BEKTAS VELİ ARŞ. DERGİSİ	3
ALTI A, 2019, TÜRK KÜLTÜRÜ VE HACI BEKTAS VELİ ARŞ. DERGİSİ	3
MADEN F, 2016, TÜRK KÜLTÜRÜ VE HACI BEKTAS VELİ ARŞ. DERGİSİ	2
KÜÇÜKÖZYİĞİT U, 2015, TÜRK KÜLTÜRÜ VE HACI BEKTAS VELİ ARŞ. DERGİSİ	2

Yukarıda yer alan Tablo 3’deki bilgiler ışığında toplam alıntı sayısına göre listelenen makalelerde uluslararası alanda Hacı Bektaş Velî konusunda çalışma yapan araştırmacılar tarafından en çok ilgi gören çalışmanın Soileau, (2014) tarafından yapılan “Conforming Haji Bektash: A Saint and His Followers between Orthopraxy and Heteropraxy” ve Taşğın ve Atay (2019) tarafından üretilen “Hazreti Şah’ın

Avazı Turna Derler Bir Kuştadır”: Hacı Bektaş Velayetnamesi’nde Turna ve Turna İlahisi” adlı eserler olduğu görülmektedir. Bunları takip eden diğer makalenin ise Maden (2015) tarafından kaleme alınan “Yeniçerilik-Bektaşılık İlişkileri ve Yeniçeri İsyanlarında Bektaşiler” adlı eserdir. Bu eserin uluslararası alanda ilgi gördüğü ifade edilebilir. Bu durum Şekil 4’de yer alan (yazarların zaman içinde üretimleri) bilgilerle de örtüşmektedir.

Aşağıda yer alan Tablo 4’te Hacı Bektaş Velî konusuyla ilgili yazılan bilimsel makalelerin en çok yayımlandığı dergilere yer verilmiştir.

Tablo 4. En ilgili kaynaklar

Kaynak	Makale (f)
TÜRK KÜLTÜRÜ VE HACI BEKTAS VELİ ARŞ. DERGİSİ	91
MİLLÎ FOLKLOR	2
BELLETEN	1
BİLİMNAME	1
ESKİYENİ	1

Yukarıdaki Tablo 4’te yer alan dergilere bakıldığında konuyla ilgili en *çok* makalenin yayımlandığı derginin “Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi” olduğu görülmektedir. Bunu 2 makale ile “Millî Folklor” derdisi takip etmektedir. Bu dergilerin *özellikle* sosyal bilimler ve kültürel anlamda eserler yayımlandığı bilinmektedir.

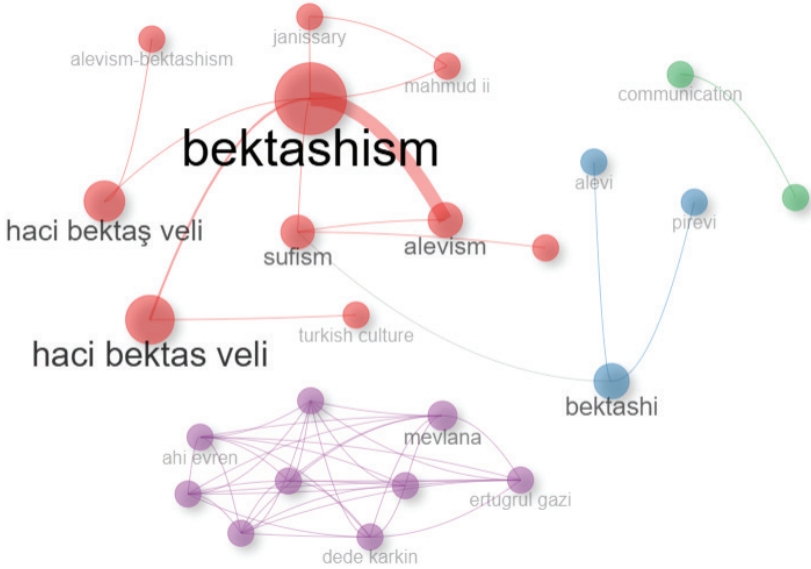
Aşağıda yer alan Şekil 6’da Hacı Bektaş Velî ile ilgili gerçekleştirilen makalelerde en fazla kullanılan anahtar kelimelerden oluşan keyword plus kelime bulutu yer almaktadır.

Şekil 6. Kelime bulutu

Yukarıda yer alan Şekil 8'deki kelime bulutu yapılandırılırken tek kelime ile sınırlandırılma yapılmıştır. Buna göre en fazla kullanılan 50 keyword plus limit olarak ayarlanmıştır. Buna göre en fazla kullanılan 50 keyword plus limit olarak ayarlanmıştır. Alan yazında (Garfield, 1990) keywords plus'ın, yazarların kullandıkları anahtar kelimelere oranla daha kapsamlı bilgiler içerdiği belirtilmektedir. Bu bağlamda herhangi bir alanda çalışmak isteyen araştırmacının dergilerin yönergelerinde belirtilen 3 ile 5 arasında anahtar kelime kullanması beklenmektedir. Çeşitli veri tabanları araştırmacılar tarafından kullanılan anahtar kelimeler üzerinden çalışılan alanla ilgili daha detaylı bilgilere erişebilmek için keyword plus üretmektedir. Üretilen bu keyword plus ilişkili olduğu diğer anahtar kelimelerle ilişki sıklığını ve konuyla ilgili genel eğilimi ortaya koymaktadır (Tripathi et al., 2018). Bu bağlamda yukarıdaki Şekil 6 incelendiğinde Hacı Bektaş Velî konusunda en sık kullanılan anahtar kelimeler Hacı Bektaş Veli, Bektaşizm, Bektaşî, Alevizm, Sufizm şeklinde devam etmektedir. Bu anahtar kelimeler ışığında, hangi anahtar kelimelerin hangi kelimelerle daha sık birlikte kullanıldığına yönelik yapılan "birlikte geçen kelimeler" analizi yapılarak Şekil 7'de gösterilmiştir.

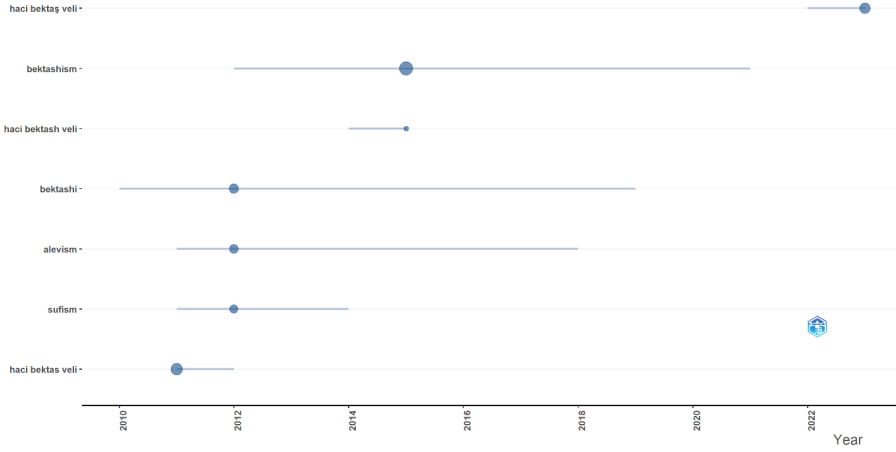
Şekil 7. Birlikte geçen kelimeler

Yukarıda yer alan Şekil 7'de hangi anahtar kelimelerin makalelerde hangi kelimelerle daha sık birlikte kullanıldığını gösteren gruplar gösterilmektedir. Bektaşizm, Hacı Bektaş Veli, Sufizm, Alevizm gibi anahtar kelime gruplarının belli büyük kümeler içinde yer aldığı görülmektedir. Öte yandan bazı araştırmalarda Mevlana, Ertuğrul Gazi, Dede Kargın, Ahi Evran gibi anahtar kelimelerin kendi başlarına ortak çalışmalarda yer aldıkları görülmektedir. Ana grupta yer alan Sufizm ile Bektaşî, Alevi ve Pirevi anahtar kelimeleri arasında zayıf da olsa bir bağ bulunmaktadır.

Aşağıda yer alan Şekil 8'da, WoS ve Scopus verilerine göre Hacı Bektaş Velî ile ilgili makalelerin oluşturduğu trend topics listesi bulunmaktadır.

Şekil 8. Genel eğilimler

Yukarıda yer alan Şekil 8’de göre en baştan beri Hacı Bektaş Veli konusu ile ilgili en fazla eğilim “Hacı Bektaş Veli” anahtar kelimesindedir. Bunu “Bektaşizm” takip etmektedir. Sufizm anahtar kelimesine göre Bektaşizm, Bektaşî ve kısmen de olsa Alevizm kelimeleri daha uzun soluklu olarak çalışılmış ve güncelliğini korumakta olan anahtar sözcüklerdir. Sonuç olarak Hacı Bektaş Veli konusuyla ilgili olabilecek çalışmalarda en çok kullanılan anahtar kelimenin yine Hacı Bektaş Veli olması bu konuyla ilgili yazıların bu anahtar kelime etrafında kümeleneyeceğini akıllara getirmektedir. Bu durum şekil 6’daki görselle de desteklenmektedir.

4. Sonuç ve Tartışma

Hacı Bektaş Veli ile ilgili makalelerin bibliyometrik incelemesinin gerçekleştirildiği bu çalışmada, incelenen konuyla ilgili makale sayısında özellikle 2009 yılından itibaren bir artış meydana geldiği görülmüştür. Bu durum 2009 yılının Hacı Bektaş Veli’nin doğumunun 800. yılı anısına UNESCO tarafından “Hacı Bektaş Veli Yılı” olarak ilan edilmesinden kaynaklanmış olabilir. Öte yandan Hacı Bektaş Veli ile ilgili makale üretiminde son yıllarda dalgalanmalar olsa da ilgili alandaki çalışmaların son bir kaç yıldır yeniden bir ivme kazandığı söylenebilir. İncelenen veri tabanlarına göre “Hacı Bektaş Veli” anahtar kelimesinin ilk kez yer aldığı 5 makale 2008 yılında yayımlanmıştır. Bu makalelere bakıldığında; “Hacı Bektaş Zamanında Nişabur’daki Kültürel Hayat” (Öztürk, 2008), “Hacı Bektaş Veli’nin Fatiha Tefsiri” (Özcan, 2008), “Ana Hatlarıyla Horasan’dan Anadolu’ya Alevilik ve Bektaşilik” (Şahin, 2008), “Ahmet Yesevi, Yunus Emre ve Hacı Bektaş Veli’de İnsan Anlayışı” (Çetin, 2008), “Bir Göstergebilim Çözümlemesi; Hz. Ali’nin Şehadeti İllüstrasyonu” (Kayhan Kılıç, 2008) konularının temel alınarak çalışıldığı görülmektedir. Sonraki yıllarda da doğrudan Hacı Bektaş Veli’yi ve onunla ilişkilendirilebilecek eserleri konu edinen çalışmaların üretildiği görülmektedir.

Sonraki yıllarda da Hacı Bektaş Veli’ye ilişkin çalışmaların arttığı bu çalışmadan elde edilen sonuçlar ile de desteklenmektedir. Dolayısıyla çalışılan konular da bu artışla beraber giderek çeşitlenmektedir. Hacı Bektaş Veli konusunda eğitimsel araştırmaların, diğer inanç sistemleri ile Hacı Bektaş Veli’nin görüşlerinin ilişkilendirildiği çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Öte yandan Hacı Bektaş Veli

ile ilişkili sayılabilecek olan Alevilik (Ede, 2024) ve Bektaşilik (Yaman ve Ede, 2024) ilgili çalışmaların genel eğilimini ortaya koyan bibliyometrik çalışmaların da konuyla ilgili genel bir çerçeveye çizmesi bakımından üretildiği görülmektedir.

Hacı Bektaş Velî ile ilgili gerçekleştirilen makalelerin üretildiği ülkeler incelendiğinde Türkiye'nin açık ara farkla birinci sırada yer aldığı ve bunu ABD, Azerbaycan, İran ve Kuzey Makedonya gibi ülkelerin takip ettiği görülmektedir. İlk sırada Türkiye'nin yer alması diğer araştırmaların (Ede, 2024) bulgularıyla da desteklenmektedir. Bu durum Hacı Bektaş Velî'nin kültürel açıdan Türk toplumunun inancının bir parçası haline gelmiş olmasıyla açıklanabilir. Diğer taraftan Hacı Bektaş Velî ile ilgili en fazla araştırma yayımlayan derginin *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi* olduğu tespit edilmiştir. Bu durum diğer araştırmaların (Ede, 2024; Yaman ve Ede, 2024) bulgularıyla da desteklenmektedir. Ayrıca araştırmamızdaki kelime bulutu analizine göre Hacı Bektaş Veli, Bektaşizm, Bektaşî, Alevizm, Sufizm gibi anahtar kelimeler ön plana çıkmaktadır. Hacı Bektaş Velî ile ilgili yazılan makaleler üzerinden birlikte geçen kelimelerin analiz verilerine göre Bektaşizm, Hacı Bektaş-ı Veli, Sufizm, Alevizm gibi anahtar kelimelerin fazla olması bu konu hakkında yazılan makalelerde inanç merkezli araştırmaların ön plana çıktığının göstergesi olabilir.

İncelenen veri tabanlarında Hacı Bektaş Velî'ye ilişkin yazılan makalelerin oluşturduğu verilere göre en çok kullanılan "Hacı Bektaş Veli" anahtar kelimesidir. Bunu "Bektaşizm" takip etmektedir. Sufizm anahtar kelimesine göre Bektaşizm, Bektaşî ve kısmen de olsa Alevizm kelimeleri daha uzun soluklu olarak çalışılmış ve güncelliğini korumakta olan anahtar kelimelerdir denebilir.

Bu bilgiler ışığında çalışmamızın sonuçlarının Hacı Bektaş Velî'ye yönelik tüm alanları kapsayan genel bir çerçeveye çizdiği söylenebilir. Bu bağlamda çalışmanın sonraki zamanlarda yapılacak Hacı Bektaş Veli, Bektaşilik, Alevilik merkezli akademik çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Öneriler

1. Bu çalışmada dergi makaleleri incelenmiştir. Daha sonra diğer yayın türlerini de içine alacak şekilde çalışmalar gerçekleştirilebilir.
2. Bu araştırmada WoS'da konu, Scopus'da ise makale başlığı, özet ve anahtar kelimeleri ile elde edilen veri seti incelenmiştir. Gelecekte, araştırma konusunu ve başlığını temel alan farklı çalışmalar tasarlanabilir.
3. Bilimsel araştırmalar bulunduğu zaman diliminden etkilenmektedir. Bu araştırma 2025 yılına kadar olan çalışmalar incelenmiştir. Bu zaman diliminden sonrası için de güncel trendleri belirleyebilecek çalışmaların yapılabilir.

Kaynaklar

- Abdullah, M. *Değerler Eğitimi Kapsamında Ortaokul Öğrencilerinin Hacı Bektaş Veli Algılarının Belirlenmesi: Metafor Çalışması*. Niğde: Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2024.
- Aka, A. *Hacı Bektaş-ı Veli Vilayetnamesi'ne Göre Dini İnanç Adap ve Erkanlar*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2003.
- Altınok, B. Y. "Fatıha Suresi Tefsiri". *Hacı Bektaş Veli Külliyyatı*. Ed. G. Aytas. 169-201. Ankara: Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yayınları, 2010.
- Altınok, B. Y. "Fevâid". *Hacı Bektaş Veli Külliyyatı*. Ed. G. Aytas. 19-167. Ankara: Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yayınları, 2010.
- Aria, M. & Cuccurullo, C. "Bibliometrix: An R-tool for comprehensive science mapping

- analysis". *Journal of Informetrics*. 11/4 (2017), 959–975.
- Aslan, F. *Hacı Bektaş-ı Veli'nin Düşünce Dünyası*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2007.
- Atalay, B. *Bektaşilik ve Edebiyatı*. haz. Gürol Pehlivan. İstanbul: Ötügen Neşriyat, 2018.
- Aytaş, G.-Yılmaz H. *Makâlât-ı Gaybiyye ve Kelimât-ı Ayniyye*. Ankara: Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Araştırma Merkezi Yayınları, 2004.
- Aytaş, G.-Özkan, Ö.-Duran, H.-Bankır, M.-Altınok, B. Y. *Hacı Bektaş Velî Külliyyatı*. Ankara: Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Merkezi Yayınları, 2010.
- Bozkurt, H. *Hacı Bektaş-ı Veli'nin Din Tasavvuru*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2008.
- Çalışkan, Z. Ü. *Hacı Bektaş Velî'nin Makâlâtı ile Kaygusuz Abdal'ın Mensur Eserlerindeki Ortak ve Farklı Motifler Üzerine Bir İnceleme*. Ankara: Gazi Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2005.
- Çetin, A. Y. "Ahmet Yesevi, Yunus Emre ve Hacı Bektaş Velî'de İnsan Anlayışı" *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi*. 47 (2008), 43-49.
- Çimenli, H. *Hacı Bektaş-ı Velî Bibliyografyası*. Nevşehir: Nevşehir Üniversitesi, (Nevşehir Hacı Bektaş Velî Üniversitesi) Yüksek Lisans Tezi, 2010.
- Coşan, M. E. *Makâlât*. Ankara: Seha Neşriyat, 1986.
- Coşan, M. E. *Hacı Bektaş Velî ve Bektaşilik*. İstanbul: Server Yayınları, 2019.
- Çukurluöz, Ö. *Hacı Bektaş Velî Düşüncesinde İnsan Anlayışı*. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2018.
- Dündar, S. *Vilayet-name-i Hümkâr Hacı Bektaş Velî*. Mersin: Mersin Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2002.
- Duran, H.-Gümüşlüoğlu, D. *Hümkâr Hacı Bektaş Velî Velâyetnâmesi*, Ankara: Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Merkezi Yayınları, 2010.
- Duran, H. *Hacı Bektaş Velî ve Velâyet-name'de Geçen Keramet Motifleri*. Ankara: Gazi Üniversitesi, Doktora Tezi, 1995.
- Duran, H. *Velâyetnâme*. Ankara: TDV Yayınları, 2007.
- Duran, H. "Besmele Tefsiri". *Hacı Bektaş Velî Külliyyatı*. Ed. G. Aytaş. 203-327. Ankara: Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Merkezi Yayınları, 2010.
- Duran, H. "Hacı Bektaş Velî". *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. (2014) <http://www.turkedebiyatilisimlersozluugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=5684> [Erişim Tarihi: 15.11.2024]
- Ede, Ş. "Alevilik Alanında Yayınlanmış Makalelerin Bibliyometrik Analizi". *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi* 112 (2024), 99-126.
- Eflâkî Ş. A. *Menâkıbu'l-Ârifin*, çev. Tahsin Yazıcı. Ankara: TTK Yayınları, 1959.
- Eröz, M. *Türkiye'de Alevilik-Bektaşilik*. İstanbul. 1977.
- Erünsal, İsmail E. - Ocak, A. Y. *Menâkıbu'l-Kudsiyye fî Menâsibi'l-Ünsiyye*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1984.
- Fırlı, E. R. "Türkiye'de Alevilik-Bektaşilik'ten". *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi*. 40 (2006), 253-263.
- Fırlı, E. R. *Türkiye'de Alevilik ve Bektaşilik*. İzmir: İzmir İlahiyat Vakfı Yayınları, 2006.
- Garfield, E. "Keywords Plus: ISI's Breakthrough Retrieval Method. Part 1. Expanding Your Searching Power on Current Contents on Diskette". *Current Comments* 1/32 (1990), 5-9.
- Gölpınarlı, A. *Vilâyet-nâme-Menâkıb-ı Hümkâr Hacı Bektaş-ı Velî*. İstanbul: İnkılap Yayınları, 1995.
- Güzel, A. *Hacı Bektaş Velî ve Makâlât*. Ankara: Akçağ Yayınları, 2002.
- İncel, F. *Hacı Bektaş Velî'de Tanrı Alem İlişkisi*. Çorum: Hitit Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Karagöz, N. *Sözlü Kültürden Yazılı Kültüre Geçiş Bağlamında Hacı Bektaş Velî Velâyetnâmesi*. Kastamonu: Kastamonu Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2021.
- Kardaş, S. *Ali Nihânî'nin Manzum Hacı Bektaş-ı Velî Velâyetnamesi (İnceleme-metin-sadeleştirme-dizin)*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Doktora Tezi, 2016.
- Kayhan Kılıç, S. "Bir Göstergebilim Çözümlemesi; Hz. Ali'nin Şehadeti İllüstrasyonu". *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi* 48 (2008), 225-239.

- Köksal, M. F. *Uzun Firdevsî Manzum Vilâyet-nâme*. Ankara: Alevilik Araştırmaları Dergisi Yayınları, 2018.
- Kurtoglu, F. *Bektaşilik ve Hacı Bektaş Veli'nin Besmele Tefsiri-Makalat'ında Fert Ve Toplum Anlayışı*. Malatya: İnönü Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2021.
- Kurtoglu, O. *Yozgatlı Nihâni-Velâyet-nâme-i Hacı Bektaş-ı Velî*, Ankara: Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yayınları, 2015.
- Kurum, U. *Bektaşî Velâyetnâmelerinin Motif Yapısı*. Niğde: Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Doktora Tezi, 2021.
- Macit, C. C. *Manzum Hacı Bektaş-ı Velî Velâyetnâmesi Üzerine Bir İnceleme*. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2012.
- Maden, F. “Yeniçerilik-Bektaşilik İlişkileri ve Yeniçeri İsyânlarında Bektaşiler”. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi* 73 (2015), 173-202.
- McBurney, Melissa K., & Novak, Pamela L. “What is bibliometrics and why should you care? In Proceedings”. *IEEE International Professional Communication Conference*. 108-114. 2002.
- Noyan, B. *Firdevsî-i Rûmî-Manzum Hacı Bektaş Veli Vilâyetnâmesi*. Aydın. 1986.
- Ocak, A. Y. *XIII. Yüzyılda Anadolu'da Baba Resûl (Babailer) İsyanı ve Anadolu'nun İslâmlaşması Tarihindeki Yeri*. İstanbul. 1980.
- Ocak, A. Y. *Bektaşî Menâkıbnâmelerinde İslâm Öncesi İnanç Motifleri*. İstanbul. 1983.
- Ocak, A. Y. “Bektaşilik”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 5/373-379. İstanbul: TDV Yayınları, 1992.
- Ocak, A. Y. *Kültür Tarihi Kaynağı Olarak Menâkıbnâmeler*. Ankara: TTK Yayınları, 1997.
- Ocak, A. Y. “Selçuklular ve Beylikler Devrinde Düşünce”. *Türkler* 7/649-663. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 2002.
- Ocak, A. Y. “Kalenderiler ve Bektaşilik”. *Doğumunun 100. Yılında Atatürk'e Armağan*. İstanbul, 297-308. 1981.
- Ocak, A. Y. “Hacı Bektaş-ı Velî”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* 14/455-458. İstanbul: TDV Yayınları, 1996.
- Özcan, H. *Bektâsî Âdâb ve Erkânı*, Ankara: Gazi Üniversitesi, Doktora Tezi, 2001.
- Özcan, H. “Hacı Bektaş Veli'nin Fatıha Tefsiri”. *Millî Folklor* 20/80 (2008), 39-52.
- Özkan, Ö. - Bankır, M. “Makâlât”. *Hacı Bektaş Veli Külliyyatı*. Ed. G. Aytas. Ankara: Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Yayınları, 473-775. 2010.
- Öztürk, M. “Hacı Bektaş Zamanında Nişabur'daki Kültürel Hayat”. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*. 45 (2008), 145-153.
- Şahin, A. K. *Ana Hatlarıyla Horasan'dan Anadolu'ya Alevilik ve Bektaşilik*. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*. 45 (2008), 205-209.
- Şahin, E. *Velâyetnâmelerde Yol ve Yolculuk: Halk Bilimi ve Tasavvuf Bağlamında Karşılaştırmalı Bir İnceleme*. İzmir: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2023.
- Şahin, F. *Hacı Bektaş Veli Felsefesine Eğitsel Bir Bakış*. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Şahin, H. *Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi'nde Dinî Zümreler (1299-1402)*, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Doktora Tezi, 2007.
- Salman, M. *Günümüz Türkiye'sinde Baba Soylu, Kutsal Bir Aile: Hacı Bektaş Veli'nin Evlatları: Ulusoy ailesi üzerine etnografik bir çalışma*. Ankara: ODTÜ. Doktora Tezi, 2012.
- Soileau, M. “Conforming Hacı Bektash: A Saint and His Followers between Orthopraxy and Heteropraxy” *Die Welt des Islams*. 54/3-4 (2014), 423-459.
- Taşgın, A. ve Atay, Ö. “Hazreti Şah'ın Avazı Turna Derler Bir Kuştadır: Hacı Bektaş Velâyetnâmesi'nde Turna ve Turna İlahisi”. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*. 92 (2019), 83-100.
- Tripathi, M., Kumar, S., Sonker, S. K., & Babbar, P. “Occurrence of Author Keywords and Keywords Plus in Social Sciences and Humanities Research: A Preliminary Study”. *Journal of Scientometrics and Information Management*, 12/2 (2018), 215-232.
- Yaman, A. ve Ede, Ş. “Bektaşilik Konusunda Yayınlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi”. *SÜREK Alevilik - Bektaşilik ve Kültür Araştırmaları Dergisi*. 3 (2024), 10-38.
- Öztürk, Y. N. *Tarihi Boyunca Bektaşilik*, İstanbul. 1990.

- Yazar, M. *Budist ve Bektaşî Menâkıbnâmelerinin Karşılaştırılması: Lalitavistara ve Velâyetnâme Örneği*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2022.
- Yıldızhan, N. *Hacı Bektaş Veli'nin Velâyetname'sindeki Doğa Sembolleri Üzerine Bir İnceleme*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2018.

Extended Summary

Hacı Bektaş Velî is an important Sufi elder whose thoughts are based on the Turkish Sufi tradition established by Ahmet Yesevî and who contributed to the enlightenment of his disciples and Turkish society with his ideas and works. As with many other Sufi figures, there is not much information about Hacı Bektaş Velî's family, childhood and upbringing in historical sources. What is known about him consists of the information obtained from his legendary works. Many graduate studies (Duran 1995, Özcan 2001, Şahin 2007, Salman 2012, Kardaş 2016 and Kurum 2021, Dündar 2002, Aka 2003, Çalışkan 2005, Aslan 2007, Bozkurt 2008, Macit 2012, Çukurluöz 2018, Yıldızhan 2018. İncel 2019, Şahin 2019, Kurtoğlu 2021, Karagöz 2021, Şahin 2023, Yazar 2022 and Ulusoy 2024) have been conducted on Hacı Bektaş Velî, his works and his world of thought. Apart from these, the studies of Coşan (1986), Noyan (1986), Gölpınarlı (1995), Ocak (1997), Güzel (2002), Aytaş and Yılmaz (2004), Duran (2007), Duran and Gümüşlüoğlu (2010), Aytaş, Özkan, Duran, Bankır and Altınok (2010), Altınok (2010a), Altınok (2010b), Kurtoğlu (2015) on Hacı Bektaş Velî also draw attention. There are also studies on the idea of Bektashism in general and the place of Bektashism in Turkish culture and Sufi tradition. In particular, Atalay (2018), Eröz (1977), Öztürk (1990), Ocak (1980;1981;1983), Fırlıklı (2006) and Coşan (2019) are among the most frequently consulted sources in Bektashism research. In this study, unlike the studies mentioned above, bibliometric analysis was carried out on articles related to Hacı Bektaş Velî without any category limitation. We focused on the studies in WoS and Scopus databases, in which Hacı Bektaş Velî was mentioned in the author keyword in the WoS database and in the article title, abstract and keywords in the Scopus database. In this way, it is aimed to reach the studies in different disciplines whose main focus in the literature is Hacı Bektaş Velî and to offer a different perspective to the future studies on Hacı Bektaş Velî. With this research, answers to these questions will be sought:

- What is the distribution of articles published on Hacı Bektaş Velî according to years?
- Who are the researchers most interested in Hacı Bektaş Velî?
- Which countries are the most productive in the field of Hacı Bektaş Velî?
- Which are the most popular articles on Hacı Bektaş Velî?
- Which journals publish the most articles on Hacı Bektaş Velî?
- What are the most commonly used keywords in the articles on Hacı Bektaş Velî?

In this study, a bibliometric analysis was conducted on articles on Hacı Bektaş Velî. This analysis method includes a wide range of statistics that reveal the studies carried out on a determined subject within the parameters required by the researcher/researchers. In this context, the study analyzed journal articles in WoS and Scopus databases, which include Hacı Bektaş Velî in the subject in WoS database and in the article title, abstract and keywords in Scopus database. For the analysis of the data obtained, the R-Studio program, which is compatible with the infrastructure of the R statistical program, was used. The R programming language is open source, offering different options to its users. This situation allows it to be constantly updated. Users of the program can benefit from the packages offered to researchers on the website <https://cran.r-project.org/>. In this study, the data were analyzed using the bibliometrix package, which is one of the packages offered. In this part of the research, the findings obtained from the article studies on Hacı Bektaş Velî in the analyzed data set are given. These are expressed in tables and figures titled "Annual Scientific Production, Most Relevant Authors, Authors' Production Over Time, Scientific Production by Countries, Most Cited Countries, Most Cited Articles, Most Relevant Sources, Keyword Plus Word Cloud Consisting of the Most Used Keywords, Words Used Together, Trends Related to the Subject of Hacı Bektaş Velî". In this study, in which a bibliometric analysis of the articles on Hacı Bektaş Velî was carried out, it was seen that there has been an increase in the number of articles on the subject examined, especially since

2009. This may be due to the fact that 2009 was declared as the “Year of Hacı Bektaş Veli” by UNESCO. On the other hand, although there have been fluctuations in the production of articles on Hacı Bektaş Veli in recent years, it can be said that the studies in the related field have gained momentum again in the last few years. According to the analyzed databases, 5 articles with the keyword “Hacı Bektaş Veli” for the first time were published in 2008. The increase in studies on Hacı Bektaş Veli in the following years is also supported by the results obtained from the research. Therefore, the subjects studied are gradually diversifying with this increase. When the countries where the articles on Hacı Bektaş Veli were produced are analyzed, it is seen that Turkey ranks first by far, followed by countries such as the USA, Azerbaijan, Iran and North Macedonia. The fact that Turkey ranks first is also supported by the findings of other studies. This can be explained by the fact that Hacı Bektaş Veli has culturally become a part of the belief of the Turkish society. On the other hand, it was determined that the journal that published the most research on Hacı Bektaş Veli was the Journal of Turkish Culture and Hacı Bektaş Veli Research. This situation is also supported by the findings of other studies. In addition, according to the word cloud analysis in our research, keywords such as Hacı Bektaş Veli, Bektaşizm, Bektaşî, Alevism, Sufism come to the fore. According to the data generated by the articles written about Hacı Bektaş Veli in the analyzed databases, the most commonly used keyword is “Hacı Bektaş Veli”. This is followed by “Bektashism”. In the light of this information, it can be said that the results of the research draw a general framework covering all areas of Hacı Bektaş Veli. In this context, it is thought that the study will contribute to the academic studies centered on Hacı Bektaş Veli, Bektaşizm and Alevism to be conducted in the future. In this study, journal articles were analyzed. Later, studies can be conducted to include other types of publications. In this study, the dataset obtained from WoS by topic and Scopus by article title, abstract and keywords was analyzed. In the future, different studies can be designed based on the research topic and title. Scientific research is affected by the time period. This research examined studies until 2025. Studies that can identify current trends can also be conducted after this time period.

